

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ มีข้อความตอนหนึ่งว่า “ร่างกายของเรานั้นธรรมชาติสร้างมาสำหรับการออกแรงใช้งานมิใช่อยู่นิ่ง ๆ ถ้าใช้แรงอย่างพอเหมาะพอดี สม่ำเสมอ ร่างกายก็จะแข็งแรงคล่องแคล่ว และคงทนยั่งยืน แต่ถ้าไม่ออกแรงเลย หรือใช้กำลังไม่เพียงพอ ร่างกายก็จะค่อย ๆ เสื่อมไปตามลำดับ และหมดสมรรถภาพก่อนเวลาอันสมควร” (กุศล สิงห์สาย, 2547, หน้า 1) การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559) คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งที่จะพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมसानนันธ์ มีความเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552) คนหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญและมีค่ายิ่งในการพัฒนาประเทศชาติไปสู่ความเจริญก้าวหน้า และยังทำให้องค์กรสามารถดำรงอยู่และแข่งขันกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรนั่นเอง

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรอย่างยั่งยืน ต้องเริ่มต้นด้วยการพัฒนาพฤติกรรมในการทำงาน เพราะพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรแต่ละคนนั้น มีความแตกต่างกันตามกระบวนการวางแผน และการตัดสินใจของแต่ละคน ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผล และประสิทธิภาพของการทำงานในอนาคตได้ การวางแผนเป็นหลักสำคัญขั้นต้นของกระบวนการบริหาร เพราะแผนที่ดีจะช่วยให้การบริหารสำเร็จลุล่วงไปด้วยความราบรื่น รูปแบบของแผนมีหลายอย่างแตกต่างกัน แล้วแต่วัตถุประสงค์ว่าจะวางแผนขึ้นมาสำหรับภารกิจใด แผนงานเปรียบเสมือนเข็มทิศช่วยชี้ช่องทางในการดำเนินงาน อย่างไรก็ดี

ไม่ว่าแผนงานนั้นจะดีแค่ไหนก็ตาม หากผู้ใช้แผนไม่ดำเนินตามแผนที่กำหนด หรือไม่ให้ความสนใจแก่แผนงานนั้นเท่าที่ควรแล้ว แผนนั้นก็ไร้ความหมาย แผนงานถือเป็นหลัก และรากฐานในการปฏิบัติงานทั้งปวง ถ้าปราศจากการวางแผนและการตัดสินใจที่ดีแล้ว โอกาสที่จะทำงานให้มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพมีน้อยมาก (ณัฐพันธุ์ เขจรันนทน์, 2545, หน้า 64)

ผู้บริหารควรสนใจและให้ความสำคัญกับการวางแผนอย่างจริงจัง เพราะถ้ายอมเสียเวลาเพียงเล็กน้อยสำหรับการวางแผนในการทำงาน ก็จะไม่ต้องเสียเวลา แรงงาน และเงินจำนวนมากเพื่อแก้ไขปรับปรุงภารกิจให้ถูกต้องและทันสมัยอยู่เสมอ สังคมไทยปัจจุบันอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลในทุก ๆ ด้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มีการแข่งขันและเลียนแบบด้านการวางแผน การตัดสินใจ บุคลิกภาพ และการดำรงชีวิตในสังคม ส่งผลทำให้เกิดปัญหาตามมาคือ ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดระเบียบวินัยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ในสถานการณ์ที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสของการพัฒนาและการแข่งขัน ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนต้องเร่งศึกษาพัฒนาตนเอง ทั้งด้านการติดต่อสื่อสาร การนำเสนอข้อมูล ซึ่งต้องใช้การวางแผนและการตัดสินใจที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพื่อให้การบริหารจัดการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2539, หน้า 24 - 29) กล่าวว่า การวางแผน เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารทุกคน ซึ่งผู้บริหารแต่ละระดับจะต้องอาศัยการวางแผนเพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหารงาน เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

การวางแผนเป็นกระบวนการบริหารงาน ที่สามารถจัดปัญหาให้กับบุคคลหรือองค์กรได้ อย่างไรก็ตามการวางแผนนั้นก็อาจจะไม่มีประสิทธิภาพได้ ถ้าเขียนไว้แล้วไม่นำออกมาปฏิบัติ เพราะการวางแผนที่ดีนั้นจะต้องมีการนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง และได้รับการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เป็นปัญหาอุปสรรค การวางแผนจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการจัดการองค์กร การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาและการกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเป้าหมาย การสร้างกลยุทธ์ และการตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปโดยราบรื่น มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ โดยแผนที่ดีจะเป็นทั้งคู่มือและแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บุคคลหรือองค์กรสามารถดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

(ประชุม รอดประเสริฐ, 2535, หน้า 105 – 106) ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานเกิดประสิทธิผลคือ การวางแผนและการตัดสินใจของผู้บริหาร เพราะการวางแผนและการตัดสินใจ จะแสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำ และความน่าเชื่อถือ การวางแผนที่ดีถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในความสำเร็จของบุคคลเกือบทุกอาชีพ ทั้งด้านเรื่องส่วนตัวและการปฏิบัติงาน เพราะผู้บริหารที่มีการวางแผนและการตัดสินใจที่ดีจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชา และเป็นที่ยอมรับของคนโดยทั่วไป ทำให้ได้รับความเชื่อมั่น ความศรัทธา ความร่วมมือ การสนับสนุนและความไว้วางใจ (ประคอง รัตมีแก้ว, 2551, หน้า 1)

การเล่นกีฬาถือเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ และศักยภาพทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและสติปัญญา รวมทั้งทำให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข กีฬาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน เป็นสิ่งที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งต่อตนเองและประเทศชาติ ดังคำกล่าวที่ว่า “กีฬาสร้างคน คนสร้างชาติ” กีฬาถือเป็นกีฬาที่สำคัญประเภทหนึ่ง ในปัจจุบันมีผู้สนใจเล่นกีฬาจำนวนมาก โดยธรรมชาติของกีฬา กอล์ฟนั้น จะเป็นที่มีความแตกต่างจากกีฬาประเภทอื่น ๆ เนื่องจากต้องใช้สมาธิสูง และต้องใช้ความสัมพันธ์ของระบบประสาทกับกล้ามเนื้อ และต้องควบคุมสภาวะจิตใจให้คงที่ ไม่ประหม่าและต้องลดความวิตกกังวลให้ได้จึงจะแสดงความสามารถสูงสุดออกมาได้อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงต้องมีการวางแผนและการตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเล่นด้วย (พนิตย์ จิระนนทประวัตติ, 2540, ไม่ปรากฏเลขหน้า) กีฬา กอล์ฟมีส่วนพัฒนาคนในด้านต่างๆ คือ ด้านร่างกาย จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงของสมรรถภาพทางกาย เช่น ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และการไหลเวียนของโลหิต ด้านจิตใจและอารมณ์ ช่วยสร้างความมั่นใจ ความอดทน ความซื่อสัตย์ และช่วยสร้างบุคลิกภาพที่ดี ความมีวินัยในตนเอง ความอดทน ความซื่อสัตย์ ด้านสังคม ได้เรียนรู้กฎกติกา มารยาทในการอยู่ร่วมกัน ด้านความรู้ความเข้าใจและสติปัญญานั้น กีฬา กอล์ฟต้องใช้ไหวพริบในการเรียนรู้วิธีการเล่นอยู่เสมอ ต้องมีการวางแผนและการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาในสนาม กีฬา กอล์ฟนั้นจะเล่นให้ได้อย่างสม่ำเสมอได้ยาก เพราะมีปัจจัยทางจิตใจอื่น ๆ ที่ส่งผลทำให้เกิดการเล่นที่ผิดพลาดต่อเนื่องได้ง่าย การวางแผน

การควบคุมอารมณ์และจิตใจ การมีทักษะทางจิตวิทยา ทักษะคนที่ถูกต้อง และการตัดสินใจ จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่นักกีฬาจะต้องนำมาใช้ จิตวิทยาการกีฬาเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับ นักกีฬาพอสมควร (กุศล สิงห์สาย, 2547, หน้า 2, กลมเกลียว มาเวียง, 2541, หน้า 4)

กีฬาเป็นกีฬาที่เหมาะสมสำหรับนักบริหาร เพราะผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางส่วนใหญ่จะมีอายุมาก ซึ่งเป็นระยะที่สุขภาพร่างกายเริ่มเสื่อมถอย และกีฬาเป็นกีฬาที่ไม่หักโหม ไม่ต้องใช้ความเร็วมาก ๆ และส่วนมากเน้นการเดินมากกว่าการวิ่ง การเล่นเกมจะช่วยให้มีโอกาสได้พบปะ และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเครือข่ายสาขาอาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการติดต่อประสานงาน การให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทั้งในวงการธุรกิจและราชการ เพราะผู้บริหารมักจะมีอาการเครียดจากการทำงานและการใช้ความคิดเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหา การเล่นเกมกีฬาจะช่วยทำให้ผู้บริหารได้ทั้งพักผ่อน ได้ความสนุกสนานกับเพื่อนฝูง ได้คลายความเครียด และได้เดินออกกำลังกายเป็นประจำสม่ำเสมอ นอกจากเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมา ถ้าศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบ การเล่นเกมกีฬากับการทำงานแล้วจะพบว่า การเล่นเกมกีฬาที่มีเทคนิควิธีการหลายอย่างที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานได้ เช่น การตรงต่อเวลา การวางแผน การประสานงาน การสำรวจทรัพยากร การตัดสินใจ การเป็นผู้นำ การกำหนดเป้าหมาย ความรับผิดชอบและการประเมินผล เป็นต้น (รุ่ง แก้วแดง, 2545, หน้า 91) กีฬาเป็นกีฬาที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับกระบวนการบริหารที่ชัดเจนที่สุดคือ การบริหารงานแบบวงจรการควบคุมคุณภาพของเดมिंग (Deming) ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan) 2) การลงมือปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การปรับปรุงแก้ไข (Action) หรือที่เรียกเป็นคำย่อว่า “PDCA” แม้จะมีการนำแนวคิดนี้มาใช้ในการปฏิบัติงาน แต่เนื่องจากการบริหารโครงการอาจใช้เวลานาน ทำให้มองกระบวนการบริหารไม่ชัดเจน และไม่เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละขั้นตอน แต่ในการเล่นกีฬาจะใช้กระบวนการบริหารนี้ครบทั้ง 4 ขั้นตอนอย่างชัดเจนในเวลาทีรวดเร็วมาก เช่น ในการตีกอล์ฟ 1 ครั้ง จะต้องเริ่มด้วยการวางแผน คือการศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ก่อนเมื่อวางแผนเสร็จแล้วก็ลงมือตีลูกกอล์ฟออกไป แล้วติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานได้ทันที ถ้าลูกไปตามทิศทางและตรงกับเป้าหมายที่วางไว้ แสดงว่าการทำงานนั้นประสบความสำเร็จตามแผน แต่ถ้าไม่เป็นไปตามแผนครั้งต่อไปก็ปรับปรุงแก้ไขทั้งระยะและทิศทาง จะเห็นได้ว่า PDCA เกิดขึ้นในเสี้ยววินาที ถ้าเทียบแนวคิดเรื่องการสอนของ “เซ็น” (ZEN) ซึ่งฝึกให้คนได้เรียนรู้หรือแม้กระทั่งตรัสรู้ได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องเสียเวลาอธิบายมาก

เพียงเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้ทันที ก็อาจกล่าวได้ว่ากีฬากอล์ฟช่วยให้เรียนรู้และเข้าใจเรื่องกระบวนการบริหารได้อย่างครบวงจรและสมบูรณ์ที่สุดเช่นกัน (รุ่ง แก้วแดง, 2545, หน้า 91)

นอกจากกอล์ฟจะช่วยให้เข้าใจกระบวนการบริหารแล้ว ยังช่วยให้มีการนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นหัวใจของความสำเร็จในการทำงาน เพราะกระบวนการบริหารไม่ว่าจะเป็น Kaizen หรือ QCC. หรือ TQM. หรือ Reengineering จะเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การนำเทคนิคเหล่านี้เข้าสู่องค์กรในประเทศไทย หน่วยงานต่าง ๆ มีการจัดสัมมนาฝึกอบรมและต้องใช้งบประมาณอย่างมาก แต่ไม่นานก็กลับสู่สภาวะเดิม เพราะขาดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทำให้เทคนิคเหล่านี้ไม่ซึมลึกเข้าไปในกระบวนการปฏิบัติงาน และวัฒนธรรมการทำงานของคนในองค์กร แต่เมื่ออยู่ในสนามกอล์ฟก็จะมีโอกาสได้ฝึกกระบวนการบริหารเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นกระบวนการบริหารงานจึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเล่นกอล์ฟและในทางกลับกันยังสามารถนำประสบการณ์จากการเล่นกอล์ฟไปใช้ในกระบวนการบริหารได้และที่สำคัญคือทั้งสองเรื่องนี้เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผล และเข้าใจได้ง่าย ซึ่งในปัจจุบันสถาบันการศึกษาและการอบรมหลายแห่งได้นำกีฬากอล์ฟบรรจุในหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาบุคลิกภาพของนักบริหาร เช่น หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง และหลักสูตรนักบริหารระดับสูง ดังนั้น “ผู้ที่กำลังเตรียมตัวเป็นผู้บริหารและอยากฝึกทักษะกระบวนการบริหารก็ขอเชิญมาฝึกเล่นกอล์ฟ แล้วนำกลับไปใช้กับการบริหารงาน และเชื่อว่าวิธีเรียนรู้เรื่องการบริหารให้เข้าใจง่ายที่สุด คือการเรียนรู้โดยการเล่นกอล์ฟ และถ้าจะใช้เทคนิคการบริหารเป็นวัฒนธรรมการทำงานที่ต่อเนื่องมั่นคง ท่านผู้บริหารทั้งหลายก็ต้องออกรอบให้ชำนาญมากขึ้นด้วย” (รุ่ง แก้วแดง, 2545, หน้า 91)

จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กีฬากอล์ฟเป็นกิจกรรมการฝึกอบรม ทั้งนี้เพื่อนำผลจากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อตนเอง ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบของทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้กีฬาออลส์ฟเป็นกิจกรรมการฝึกอบรมมีลักษณะอย่างไร
3. หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้กีฬาออลส์ฟเป็นกิจกรรมการฝึกอบรมมีประสิทธิผลหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กีฬาออลส์ฟเป็นกิจกรรมการฝึกอบรม
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กีฬาออลส์ฟเป็นกิจกรรมการฝึกอบรม

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัย การพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กีฬาออลส์ฟเป็นกิจกรรมการฝึกอบรม มีความสำคัญดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้หลักสูตรฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนของตนเอง
3. นักการศึกษา นักวิชาการ และนักวิจัย สามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัย การพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กีฬา กอล์ฟเป็นกิจกรรมการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยไว้ 2 ด้าน คือ ด้านองค์ประกอบของทักษะการวางแผน และด้านองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมกีฬา กอล์ฟซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 องค์ประกอบของทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการวางแผน จากนักวิชาการ ต่าง ๆ และการศึกษาริบทจริง สรุปองค์ประกอบของทักษะการวางแผนของผู้บริหาร สถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดข้อสันนิษฐานหรือ การพยากรณ์ 3) การสำรวจทรัพยากร 4) การพิจารณาทางเลือกและตัดสินใจเลือก ทางเลือก 5) การกำหนดแผนปฏิบัติงานและปฏิบัติตามแผน และ 6) การประเมินผลการ ดำเนินการตามแผน

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนของ ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) หน่วยการฝึกอบรมและหัวข้อฝึกอบรม ซึ่งแต่ละหน่วยจะประกอบด้วย จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม เนื้อหาการฝึกอบรม สื่อการเรียน กิจกรรม และวิธีการฝึกอบรม และ การประเมินผลผู้เข้าอบรม

2. กลุ่มเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะในการวิจัยไว้ 3 ระยะ และกำหนด กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

ระยะที่ 1 การกำหนดกรอบความคิดของการวิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนา ทักษะการวางแผน และการเขียนหลักสูตรฝึกอบรม โดยดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการวางแผน และ การเขียนหลักสูตรฝึกอบรม

1.2 ศึกษาพฤติกรรมการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาและการวางแผนการเล่นของนักกอล์ฟอาชีพ

1.3 สังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการวางแผน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบของกระบวนการวางแผน และการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรม โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับองค์ประกอบของกระบวนการวางแผน โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน พิจารณาองค์ประกอบของกระบวนการวางแผน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย นักวิชาการ นักปฏิบัติการ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการวางแผน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านกีฬากอล์ฟ หรือนักกอล์ฟอาชีพซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมกอล์ฟอาชีพแห่งประเทศไทย ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ทั้งในด้านการสอนกอล์ฟ และการแข่งขันกอล์ฟ แยกตามกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 นักวิชาการ ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ จำนวน 2 คน

2.1.2 นักปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1) ผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน

2) ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหาร ไม่น้อยกว่า 10 ปี มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ หรือมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน

3) ศึกษานิเทศก์ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษาที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการวางแผนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี วิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ หรือมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน

4) ครู ได้แก่ ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน ไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการวางแผนในระดับโรงเรียน วิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ หรือมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน

2.1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกีฬากอล์ฟ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกีฬากอล์ฟ หรือนักกอล์ฟอาชีพ ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมกอล์ฟอาชีพแห่งประเทศไทย ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ทั้งในการสอนกอล์ฟ และการแข่งขันกอล์ฟไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน

ระยะที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กีฬากอล์ฟเป็นกิจกรรมการฝึกอบรม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของทักษะการวางแผนและองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมมาสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรม โดยกำหนดให้องค์ประกอบหนึ่ง ๆ ของกระบวนการวางแผนเป็นหน่วยการฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) หน่วยการฝึกอบรมและหัวข้อของการฝึกอบรม

2. การจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร หลังจากได้ร่างหลักสูตร ผู้วิจัยจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร เพื่อให้วิทยากร นำไปใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรม การพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา ตามจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของหลักสูตร

ระยะที่ 3 การตรวจสอบหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กีฬากอล์ฟเป็นกิจกรรมการฝึกอบรม มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 การตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรม

1. การตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรม

การตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นการประเมินเพื่อศึกษาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขในด้านความเหมาะสม และความสอดคล้องภายในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรฝึกอบรม โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อใช้ในการตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรม มีจำนวน 5 คน โดยใช้วิธีประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group Discussion) ประกอบด้วย บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ โดยจำแนกเป็น นักวิชาการ นักปฏิบัติกร ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิด้านกีฬากอล์ฟ หรือนักกอล์ฟอาชีพซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมกอล์ฟอาชีพแห่งประเทศไทย ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ทั้งในด้านการสอนกอล์ฟ และการแข่งขันกอล์ฟ แยกตามกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ นักวิชาการ จำนวน 1 คน ผู้บริหาร

การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา นักวิชาการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 คน และนักกอล์ฟ จำนวน 1 คน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) ระดับอุดมศึกษา ได้แก่ นักวิชาการที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการพัฒนาหลักสูตร และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 1 คน
- 2) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา หรือศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร วิชยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ หรือมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหาร ไม่น้อยกว่า 10 ปี มีวิยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษหรือมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน
- 4) นักกอล์ฟ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกีฬากอล์ฟ หรือนักกอล์ฟอาชีพ ที่เป็นสมาชิกของสมาคมกอล์ฟอาชีพแห่งประเทศไทย ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการสอน และการแข่งขันกอล์ฟไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

1.2 สิ่งที่ต้องตรวจสอบ

- 1) ตรวจสอบจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม ว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ มีความสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา และสามารถพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาได้
- 2) ตรวจสอบจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละหน่วยหรือหัวข้อ ฝึกอบรมว่ามีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด
- 3) ตรวจสอบความสอดคล้องภายในร่างหลักสูตรฝึกอบรม

1.3 วิธีการตรวจสอบ

- 1) ตรวจสอบโดยใช้วิธีประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group Discussion) โดยแยกเป็นด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการบริหารการศึกษา
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากร่างหลักสูตร ฝึกอบรม โดยศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตร และกำหนดประเด็นที่จะตรวจสอบ แล้วนำมาเขียนเป็นข้อคำถาม

1.4 ลักษณะเครื่องมือและหัวข้อที่ใช้ในการตรวจสอบ

การตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรม ใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยมุ่งตรวจสอบใน 2 ประเด็น คือ ความเหมาะสมของส่วนประกอบของหลักสูตร และความสอดคล้องของส่วนประกอบของหลักสูตร

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำร่างหลักสูตรและแบบประเมินร่างหลักสูตร ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโดยใช้วิธีประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

1.6 การจัดกระทำข้อมูลจากแบบประเมินร่างหลักสูตรฝึกอบรม

ดำเนินการ ดังนี้

1.6.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมิน

1.6.2 ตั้งเกณฑ์ในการพิจารณาความเหมาะสมและความ

สอดคล้อง

1.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1.7.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของส่วนประกอบของหลักสูตร โดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.7.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของส่วนประกอบของหลักสูตร โดยใช้แบบสอบถาม 3 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

1.7.3 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญนอกเหนือจากข้อคำถาม เมื่อผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีความเห็นสอดคล้องกัน ผู้วิจัยพิจารณานำไปเพิ่มเติมไว้ในหลักสูตร

1.7.4 ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบความรู้ ทักษะ และความคิดเห็นในการพัฒนาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีทักษะการวางแผน มาหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.7.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย แบบทดสอบ แบบประเมินทักษะ ในการพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่ฝึกออลฟ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้สถิติ

นอนพาราเมตริก (Nonparametric) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงกลุ่ม (Wilcoxon Matched-pairs Signed-ranks Test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของข้อมูลสองชุดที่มาจากประชากรกลุ่มเดียวกัน

1.8 การปรับปรุงร่างหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยนำผลการประเมินร่างหลักสูตรฝึกอบรมของผู้เชี่ยวชาญมาเป็นเกณฑ์ในการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

ตอนที่ 2 การทดลองภาคสนาม มีวิธีดำเนินการและกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้
การทดลองภาคสนามมีการทดลอง 2 รอบ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. นำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้กีฬาบาสเกตบอลเป็นกิจกรรมการฝึกอบรมที่ได้ไปทำการทดลองใช้ในภาคสนามกลุ่มย่อยเป็นการทดลองใช้หลักสูตรในสนามบาสเกตบอลจริง เพื่อศึกษาและตรวจสอบข้อบกพร่องของร่างหลักสูตรที่ควรปรับปรุงแก้ไขในด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องภายในองค์ประกอบต่าง ๆ ของร่างหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้ผู้บริหารจำนวน 2 คน แล้วนำข้อบกพร่องที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2. นำหลักสูตรที่ปรับปรุงแก้ไขจากการทดลองกลุ่มย่อย ไปทดลองใช้ในสนามบาสเกตบอลจริง โดยใช้ผู้บริหาร จำนวน 5 คน เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรแล้วนำข้อบกพร่องที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้ง

กรอบความคิดการวิจัย

กรอบความคิดของการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กีฬาบาสเกตบอลเป็นกิจกรรมการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการวางแผน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของกระบวนการวางแผน

องค์ประกอบของทักษะการวางแผน ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผน สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัย สรุปองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดข้อสันนิษฐานหรือ

การพยากรณ์ 3) การสำรวจทรัพยากร 4) การพิจารณาทางเลือกและตัดสินใจเลือก
ทางเลือก 5) การกำหนดแผนปฏิบัติงานและปฏิบัติตามแผน และ 6) การประเมินผล
การปฏิบัติตามแผน (Fulmer, 1974, pp 157–173; Brickner & Cope, 1977, pp 28–32;
Diana & Peter, 1984, pp 67–68; DuBrin, 1994, pp. 73–77; Wehrich & Koontz, 1994,
pp 117–141; Robbins, 1998, pp. 131–160; Dessler, 2004, pp. 81–82; สนานจิตร
สุคนธ์ทรัพย์, 2534, หน้า 45; ปกรณ์ ปรียากร, 2538, ไม่ปรากฏเลขหน้า; ธงชัย สันติวง,
2540, หน้า 21–24; เนตรพัฒนา ยาวีราช, 2546, หน้า 47; สุรัสวดี ราชกุลชัย, 2547,
หน้า 170–178; วิเชียร วิทยอุตม, 2554, หน้า 5–12)

2. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหาร
สถานศึกษาโดยใช้กัฟากอล์ฟเป็นกิจกรรมการฝึกอบรม

2.1 องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี
และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม สรุปองค์ประกอบของหลักสูตร
ฝึกอบรม มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3) หน่วยการฝึกอบรมและหัวข้อฝึกอบรม (โดยแต่ละหน่วยประกอบด้วย จุดประสงค์
เชิงพฤติกรรม เนื้อหาการฝึกอบรม สื่อการเรียน กิจกรรมการฝึกอบรม และ
การประเมินผลผู้เข้าฝึกอบรม) (Taba, 1962, p. 214; Tyler, 1970, pp. 69–71; Saylor &
others, 1981, p. 30; Kemp, 1985, p. 206; Kerr, 1989, p. 16; Scott, 2001, p. 7; วิชัย
วงษ์ใหญ่, 2537, หน้า 5; ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา, 2540, หน้า 60; บุญเรือง สมประจบ
, 2541, หน้า 24–35; พรชัย หนูแก้ว, 2541, หน้า 48; สุรพร บำรุง, 2544, หน้า 12)

ดังนั้นในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหาร
สถานศึกษาโดยใช้กัฟากอล์ฟเป็นกิจกรรมการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบ
ของหลักสูตรไว้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3) หน่วยการฝึกอบรมและหัวข้อฝึกอบรม (โดยแต่ละหน่วยประกอบด้วย จุดประสงค์
เชิงพฤติกรรม เนื้อหาการฝึกอบรม สื่อการเรียน กิจกรรมการฝึกอบรม และการประเมินผล
ผู้เข้าฝึกอบรม)

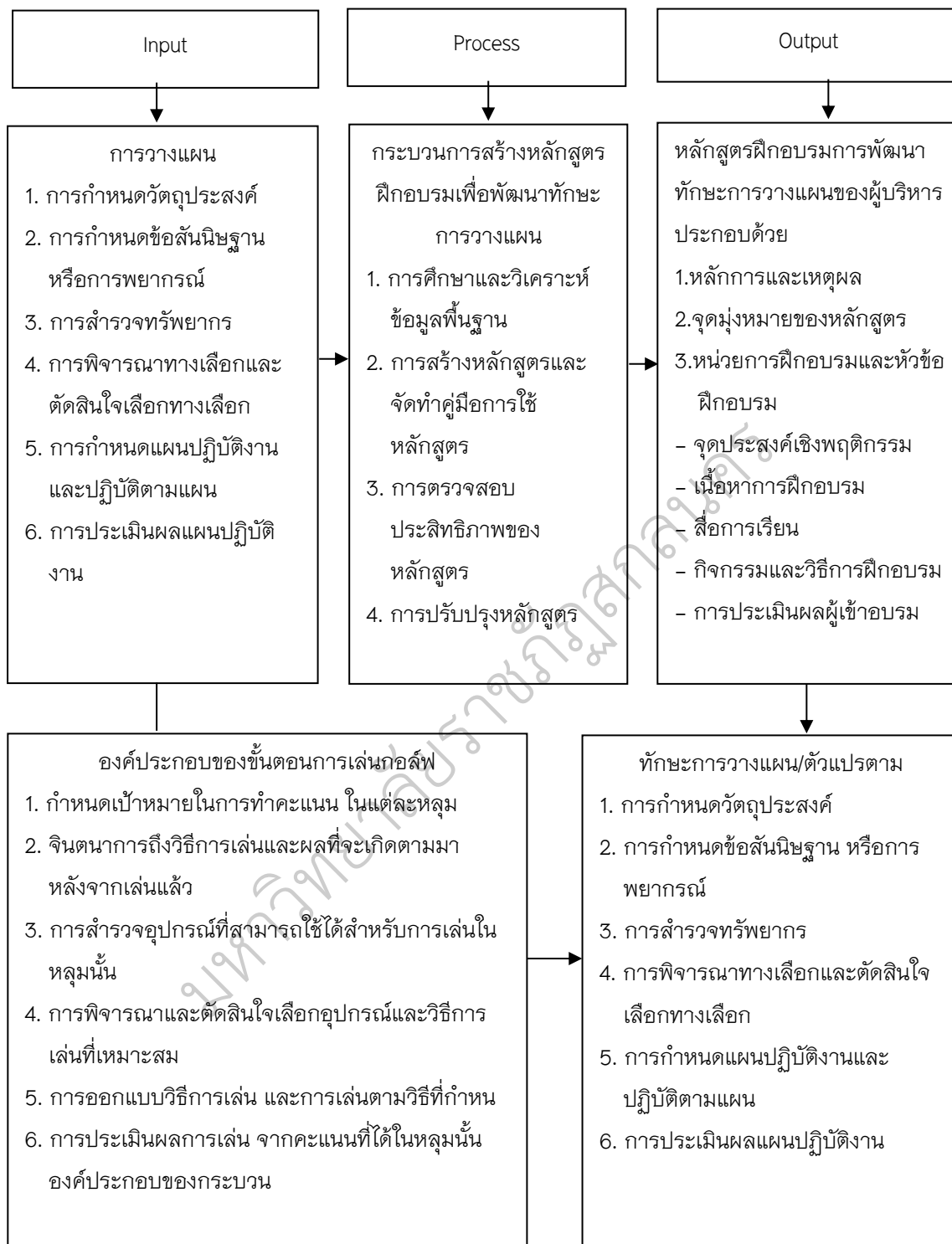
2.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและ
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฝึกอบรม สรุปกระบวนการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมกัฟ
กอล์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1) การศึกษาและ

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างหลักสูตร 2) การสร้างหลักสูตรและจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร 3) การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร 4) การปรับปรุงหลักสูตร (Taba, 1962, p. 155; Tyler, 1970, p. 214; Saylor & others, 1981, pp. 30–39; Oliva, 1988, pp. 162–164; Murray, 1993, p. 180; Pont, 1995, pp. 167–171; Wilson, 1995, pp. 24–25; Henson, 2001, pp. 145–155; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537, หน้า 35; เฉลา มิสดีย์, 2540, หน้า 161; จำเริญ คำหวาน, 2544, หน้า 17; จงกลณี ชูติมาเทวินทร์, 2544, หน้า 21; ศิริพงษ์ ศาภาชน, 2545, หน้า 97; พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์, 2545, หน้า 78; ช่อเพชร เป้าเงิน, 2545, หน้า 107; กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 30)

ดังนั้น ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กีฬาออลส์ฟเป็นกิจกรรมการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการสร้างหลักสูตร ดังนี้ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างหลักสูตร 2) การสร้างหลักสูตร และจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร 3) การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร 4) การปรับปรุงหลักสูตร

สรุปกรอบความคิดของการวิจัย ตามแผนภาพประกอบ 1 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้น หรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น
2. ทักษะ หมายถึง ความสามารถในการกระทำกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว แม่นยำ ง่ายตาย ที่บุคคลสามารถสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นทั้งทางด้านร่างกาย หรือสมอง
3. การวางแผน หมายถึง กระบวนการที่บุคคล หรือองค์การดำเนินการ เพื่อให้ได้ผลที่ต้องการในอนาคต โดยการตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกวิธีทำงานที่ดีที่สุด และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด และเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถปรับปรุงแก้ไข ได้อยู่เสมอ ซึ่งการวางแผนจะประกอบด้วยปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดข้อสันนิษฐานหรือการพยากรณ์ 3) การสำรวจทรัพยากร 4) การพิจารณาทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางเลือก 5) การกำหนดแผนปฏิบัติงานและปฏิบัติตามแผน และ 6) ประเมินผลการปฏิบัติตามแผน

3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ หมายถึง การกำหนดมาตรฐานสำหรับการตัดสินใจเลือกกว่าทิศทางการทำงานตามแผนควรจะเป็นไปในทางใด กิจกรรมนั้นควรมีอะไรบ้าง และจะต้องใช้ระยะเวลาเท่าไร จึงจะสามารถวัดผลที่เกิดขึ้นได้เปรียบเสมือน ความคาดหวัง หรือเป้าหมาย ในการทำคะแนนของการเล่นกอล์ฟในแต่ละหลุม

3.2 การกำหนดข้อสันนิษฐานหรือการพยากรณ์ หมายถึง กระบวนการในการรวบรวมข้อมูล และตั้งข้อสมมติฐานเกี่ยวกับอนาคต โดยพิจารณาจากปัจจัยภายในภายนอก เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารสำหรับการทำนายหรือคาดการณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องกระทำโดยมีหลักเกณฑ์ และกรอบแนวทางที่มีเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนและตัดสินใจดำเนินการได้ล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ในทำนองเดียวกันการเล่นกอล์ฟก็ต้องอาศัยการจินตนาการถึงรูปแบบ วิธีการเล่นที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ต้องใช้

การพยากรณ์เกี่ยวกับสถานการณ์ในอนาคต และคำนึงถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น หลังการตัดสินใจเล่นไปแล้วด้วย

3.3 การสำรวจทรัพยากร หมายถึง การตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าการที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้นั้น มีทรัพยากรและปัจจัยสนับสนุนที่จำเป็นในการทำงานตามแผนให้สำเร็จเพียงใด เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ สำหรับการเล่นกอล์ฟ การสำรวจทรัพยากร หมายถึง การสำรวจอุปกรณ์กอล์ฟที่เหมาะสมในการเล่น หรือดีในหลุมนั้น ว่าสามารถใช้ได้กี่อัน และอุปกรณ์ชิ้นใดที่เหมาะสมที่สุด เพราะตามกฎกอล์ฟระบุว่าผู้เล่นจะต้องเล่นกอล์ฟด้วยจำนวนไม้กอล์ฟไม่เกินสิบสี่อัน และจำกัดให้ผู้เล่นใช้ไม้กอล์ฟที่มีในถุงตนเองเท่านั้น ยกเว้นถ้าผู้เล่นเริ่มเล่นด้วยจำนวนไม้กอล์ฟที่น้อยกว่าสิบสี่อัน ให้ผู้เล่นสามารถหาไม้กอล์ฟมาเพิ่มได้ แต่มีเงื่อนไขว่าจำนวนไม้กอล์ฟทั้งหมดต้องไม่เกินสิบสี่อัน การเพิ่มจำนวนไม้กอล์ฟดังกล่าว ต้องไม่ทำให้การเล่นล่าช้า และต้องไม่ยืมไม้กอล์ฟของบุคคลอื่นที่กำลังใช้เล่นในสนามอยู่

3.4 การพิจารณาทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางเลือก หมายถึง การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ในการนำแผนไปปฏิบัติจริง โดยพิจารณาถึงข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก แล้วพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด อันจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ซึ่งหลักเกณฑ์ในการพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา คือ ต้องประหยัดและสามารถทำได้สำเร็จตามเวลาที่กำหนดอย่างมีคุณภาพ ไม่เกินกำลังความรู้ ความสามารถ และงบประมาณ และที่สำคัญทางเลือกนั้นจะต้องส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ในทำนองเดียวกัน การเล่นกีฬา กอล์ฟก็ต้องอาศัยการพิจารณาทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางเลือกด้วยเช่นกัน เพื่อพิจารณาถึงรูปแบบวิธีการเล่น ที่จะสามารถเล่นได้ โดยไม่ผิดกติกาและมีความเป็นไปได้จริงว่ามีกัวิธี แล้วค่อยตัดสินใจเลือกอุปกรณ์และวิธีการเล่นที่เหมาะสม เพื่อให้ได้คะแนนตามที่กำหนด

3.5 การกำหนดแผนปฏิบัติงานและปฏิบัติตามแผน หมายถึง การจัดทำรายละเอียดของแผนในรูปแบบของแผนปฏิบัติการหรือโครงการ ซึ่งเป็นแผนที่มีการกำหนดกิจกรรม เป้าหมาย ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ เพื่อเสนอต่อผู้มีอำนาจเพื่อพิจารณาอนุมัติ แล้วดำเนินการตามแผนที่ได้วางเอาไว้ ในทำนองเดียวกันการเล่นกอล์ฟก็ต้องมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานและปฏิบัติตามแผน ซึ่งหมายถึง การกำหนดขั้นตอนในการตีกอล์ฟในแต่ละหลุม โดยเริ่มตั้งแต่

การวางแผนการเล่น การจัดทำทาง การเตรียมร่างกายให้พร้อมสำหรับการตีกอล์ฟ ที่เรียกว่า การ Set up ร่างกาย รวมถึงการเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับรูปแบบการเล่น ด้วย แล้วค่อยลงมือตีกอล์ฟตามแผนที่กำหนดไว้แล้ว

3.6 การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน หมายถึง การแสวงหาข้อมูล และ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผน และนำข้อมูลนั้นมาเปรียบเทียบกับมาตรฐาน หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในขั้นการวางแผน ผลจากการประเมินเป็นเช่นไร ก็จะเป็น รายงานสรุปเสนอต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งโดยปกติการประเมินผลจะกระทำพร้อม ๆ กับการดำเนินงานตามแผน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด คือ ประเมินผลก่อนการดำเนินการ ประเมินผลระหว่างการดำเนินการ และประเมินผลหลังการดำเนินการตามแผน ในทำนอง เดียวกัน การเล่นกอล์ฟก็ต้องมีการประเมินผลด้วย ซึ่งนักกอล์ฟสามารถประเมิน ผลงาน ได้ทันทีในการตีแต่ละครั้ง ว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ หรือผิดพลาดเพราะอะไร วงสวิงไม่ดี หรือการเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนต่าง ๆ ไม่สัมพันธ์กัน หรือใช้ไม้กอล์ฟ ไม่เหมาะสม เมื่อเล่นจบและรวมคะแนนแล้วก็ประเมินได้อีกว่าหลุมไหนผิดพลาดมากที่สุด หลุมไหนประสบความสำเร็จมากที่สุด และสาเหตุเพราะอะไร นอกจากประเมินผลโดยใช้ บัตรคะแนน (Score Card) ในการออกรอบแต่ละครั้งแล้ว นักกอล์ฟส่วนใหญ่จะบันทึก ข้อมูลเอาไว้เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าในแต่ละช่วงเวลา แล้วมาวิเคราะห์ว่าการ เล่น พัฒนาขึ้นหรือไม่

4. กิจกรรมกีฬากอล์ฟ หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านกีฬา กอล์ฟให้กับผู้บริหาร ซึ่งเป็นแบบฝึกหัดให้ผู้บริหารได้กระทำกิจกรรมโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาความสามารถด้านกีฬากอล์ฟของผู้บริหารให้ดีขึ้น

5. การพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กีฬากอล์ฟ เป็นกิจกรรมการฝึกอบรม หมายถึง แนวคิด การส่งเสริมและพัฒนาทักษะการวางแผน ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากขึ้นโดยใช้กีฬากอล์ฟเป็นสื่อในที่นี้ หมายถึง กิจกรรมกีฬากอล์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะ การวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปสร้างหลักสูตร การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม การตรวจสอบประสิทธิผลของหลักสูตร การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร และการจัดทำคู่มือ การใช้หลักสูตร ซึ่งหลักสูตรประกอบด้วย

5.1 หลักการและเหตุผล หมายถึง การกำหนดความต้องการตามความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยพิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมากำหนดเป็นขอบเขตของหลักสูตรฝึกอบรม และเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง ความมุ่งหวังของหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะเกิดแก่ผู้เข้ารับการอบรม ภายหลังจากใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ และเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้ โดยคาดหวังว่าเมื่อกำหนดและดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วสามารถพัฒนาทักษะการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาได้

5.3 หน่วยการฝึกอบรมและหัวข้อฝึกอบรม หมายถึง การกำหนดหน่วยและหัวข้อการฝึกอบรมสำหรับฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้มีหน่วยการฝึกอบรมและหัวข้อฝึกอบรม โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของกระบวนการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดข้อสันนิษฐานหรือการพยากรณ์ 3) การสำรวจทรัพยากร 4) การพิจารณาทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางเลือก 5) การกำหนดแผนปฏิบัติงานและการปฏิบัติตามแผน และ 6) การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน ซึ่งในแต่ละหน่วยและหัวข้อของการฝึกอบรมประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 5 ส่วน ดังนี้

5.3.1 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หมายถึง ความมุ่งหวังที่จะให้เกิดแก่ผู้เข้ารับการอบรมจากการใช้หลักสูตรฝึกอบรม หรือเป็นสิ่งที่กำหนดคุณลักษณะที่พึงปรารถนาที่จะให้เกิดแก่ผู้เข้ารับการอบรม หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามต้องการ

5.3.2 เนื้อหาการฝึกอบรม หมายถึง สารสำคัญของความรู้ที่นำมาใช้เป็นสิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความสามารถ และเกิดคุณลักษณะตามที่กำหนดเป็นสิ่งที่กำหนดประสบการณ์การเรียนรู้

5.3.3 สื่อการเรียน หมายถึง อุปกรณ์กีฬากอล์ฟ เอกสาร ใบงาน แบบฝึกต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการฝึกอบรม เพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเข้าใจในเนื้อหาการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการวางแผนมากยิ่งขึ้น

5.3.4 กิจกรรมและวิธีการฝึกอบรม หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยมีวัตถุประสงค์เป็นจุดมุ่งหมายปลายทาง

5.3.5 การประเมินผลผู้เข้าฝึกอบรม หมายถึง วิธีการตรวจสอบและติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่าบังเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในระดับใดมีส่วนใดบ้างที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลดีขึ้น

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำหน้าที่บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2558

7. นักกอล์ฟอาชีพ หมายถึง นักกอล์ฟที่มีความรู้ความสามารถทางด้านกีฬา กอล์ฟและผ่านกระบวนการทดสอบและการฝึกอบรมจนได้รับการรับรองจากสมาคมกอล์ฟอาชีพแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี